

Mottagare
Kulturdepartementet
Remissvar diarienummer KU2020/02393

Datum
2022-04-21

Diarienummer
RS220128

Remissyttrande - Rättmottagare Granskning och integritet SOU 2021:99

Sammanfattning

Region Halland är positiv till utredningens syfte att bidra till att säkerställa att offentliga medel inte betalas ut till verksamheter med samröre med våldsbejakande extremism eller andra antidemokratiska miljöer. Region Halland understryker vikten av den föreslagna stödfunktionens uppdrag att ge kompetenshöjande insatser till beslutsorganen. Detta skapar förutsättning för beslutsorganen att identifiera verksamheter där det finns anledning att anta samröre med våldsbejakande extremism eller andra antidemokratiska miljöer.

Region Halland instämmer i att det finns fördelar med att koncentrera fördjupade kontroller av verksamheter till en myndighet men samtidigt uppstår då frågor kring sekretess, kommunikation och partsinsyn med mera. Region Halland önskar också förtydliganden kring utredningens förslag om nya personuppgiftsbestämmelser. Även förtydligande kring betydelsen och omfattningen av stödfunktionens yttrande till beslutsorganen behövs.

Region Halland ställer sig tveksam till att förslagen kommer att innebära större kostnadsbesparingar för beslutsorganen samt till huruvida det är möjligt att uppskatta ett specifikt kostnadsförslag för den nya stödfunktionens verksamhet med tanke på de många osäkerhetsfaktorerna ligger till grund för kostnadsuppskattningen.

Kapitel 6. En ny stödfunktion med uppdrag att bistå beslutsorgan med fördjupade granskningar

Enligt utredningen är ett av stödfunktionens uppdrag att erbjuda kontinuerliga insatser för att öka kunskapen hos beslutsorganen om hur misstankar kring verksameters kopplingar till eventuellt samröre med extremistiska och antidemokratiska miljöer uppstår. Enligt Region Halland är sådana insatser som höjer utredningskapaciteten hos beslutsorganen en förutsättning för att samarbetet mellan stödfunktion och beslutsfattare blir ändamålsenligt och resurseffektivt. För att uppnå en effektiv ärendehantering behöver beslutsorganen ha kompetens att identifiera tecken på extremistiska inslag samt att utreda och värdera sådana signaler.

Utredningen föreslår att det yttrande som stödfunktionen lämnar till beslutsorganen ska utgöra underlag för beslutsorganen vid beslutsfattandet. Region Halland önskar ett förtydligande kring hur det är tänkt att beslutsorganet ska använda yttrandet från stödfunktionen. Det är otydligt huruvida det är meningen att stödfunktionens yttrande ska innehålla en utredning eller om yttrandet mer ska fungera som en sammanställning över inhämtade uppgifter, som beslutsorganen sedan utreder och värderar.

Kapitel 7. Sekretessreglering för stödfunktionens verksamhet

Region Halland anser att det finns delar som bör utredas ytterligare innan utredningen går vidare med förslaget. Exempelvis saknas en diskussion kring begreppet allmän handling och hur yttranden från stödfunktionen ska hanteras hos beslutsorganen. Vidare anser Region Halland att utredningens syn på förvaltningslagens krav på kommunikation och partsinsyn är otydlig. Det borde enligt Region Hallands mening föras en fördjupad diskussion kring förvaltningslagens krav på handläggning, särskilt med beaktande av kommunikation och partsinsyn. Det är viktigt att offentliga medel inte ges till verksamheter som inte uppfyller demokrativillkor men samtidigt måste rättssäkerheten garanteras.

Vidare är utredningens förslag att den sekretessbrytande bestämmelsen i 10 kap 2 § offentlighets- och sekretesslagen, OSL, ska vara tillämplig vid informationsutbytet mellan stödfunktionen och beslutsorganen. Då bestämmelsen enligt förarbetena ska användas restriktivt är Region Halland tveksam till lämpligheten att använda 10 kap 2 § OSL som en huvudregel.

Kapitel 8. Personuppgiftsbehandling vid stödfunktionen

I förslaget föreslås en bestämmelse om att personuppgifter får behandlas om det är nödvändigt för att CVE ska kunna utföra sitt uppdrag i dess särskilda funktion som kontaktpunkt för myndigheter och andra beslutsorgan (6 § i den föreslagna lagen). Genom en sådan bestämmelse tydliggörs enligt utredningen för vilket ändamål som personuppgifter får behandlas inom ramen för stödfunktionens verksamhet och stödfunktionens möjlighet att behandla personuppgifter begränsas. Region Halland delar utredningens uppfattning att en ny lag om personuppgiftsbehandling inom stödfunktionens verksamhet bör innehålla en ändamålsbestämmelse, men önskar ett förtydligande av för vilka ändamål i stödfunktionens verksamhet som personuppgifter får hanteras. Detta framför allt med hänvisning till att den personuppgiftsbehandling som avses omfattar mycket integritetskänsliga uppgifter.

I förslaget föreslås en bestämmelse om att tillgången till personuppgifter ska begränsas till det som varje anställd eller uppdragstagare behöver för att kunna fullgöra sina arbetsuppgifter (7 § i den föreslagna lagen). Region Halland anser att det vore lämpligt att införa bestämmelser om behovs- och riskanalyser gällande vilka personer som ska ha åtkomst till personuppgifterna. Det bör också tydliggöras att det kommer krävas åtkomstkontroller av om någon obehörig berett sig åtkomst till personuppgifterna.

Det är oklart för Region Halland om behandlingen av personuppgifter inom stödfunktionen kommer omfatta uppgifter om barn. Barns personuppgifter är extra skyddsvärda. För det fall personuppgifter beträffande barn kommer behandlas behöver integritetsrisker för barns uppgifter analyseras och en genomgång av vilka skyddsåtgärder som är lämpliga vid behandling av denna typ av uppgifter göras.

Kapitel 10. Konsekvenser

Utredningen drar slutsatsen att förslaget kommer att innebära kostnadsbesparingar för beslutsorganen eftersom beslutsorganen kan vända sig till den nya stödfunktionen för att få hjälp med fördjupad granskning. Region Hallands mening är att beslutsorganen i handläggningen av dessa ärenden kommer att göra en initial granskning, för att sedan eventuellt komma fram till att fördjupad granskning krävs i mer komplexa ärenden, vilket kräver tid och resurser. Beslutsorganet ska sedan skapa ett ärende hos stödfunktionen, motivera ärendet med konkreta uppgifter samt förvänta sig cirka fyra veckors handläggning hos stödfunktionen. Efter det ska beslutsorganet värdera och bedöma den information som stödfunktionen lämnat i sitt yttrande samt invänta eventuell kommentar till granskningsresultatet från den granskade verksamheten i fråga, för att sedan ta beslut i frågan. Med anledning av detta ställer sig Region Halland tveksam till att förslagen innebär en större kostnadsbesparing för beslutsorganen.

Region Halland vill slutligen understryka att utredningens uppskattning om den årliga kostnaden för stödfunktionen på 28 miljoner kronor bygger på många osäkerhetsfaktorer och att det finns anledning att ifrågasätta den exakta summan med tanke på osäkerheten kring antalet ärenden, ärendenas omfattning, dess handläggningstid, antalet årsarbetskrafter som krävs, stödfunktionens förväntade samarbete med svenska utlandsmyndigheter, tolk- och översättningshjälp med mera.

Regionstyrelsen

Mikaela Waltersson
Regionstyrelsens ordförande

Jörgen Preuss
Regiondirektör